

ברכות כט

עמד שמואל הקטן ותקנה (ברכת הצדקים) לשנה אחרת שכחה והשקיף בה שנים ושלוש שעות ולא העלוהו קושי - למה לא העבירו אותו להיות שליח צבור?

הרי נאמר שמי שטעה בברכת השנים חוששים שהוא מין ומעבירים אותו?

תירוצ - שמואל הקטן יוצא דופן כי הוא זה שתיקן

קושי - אולי הוא חזר בו

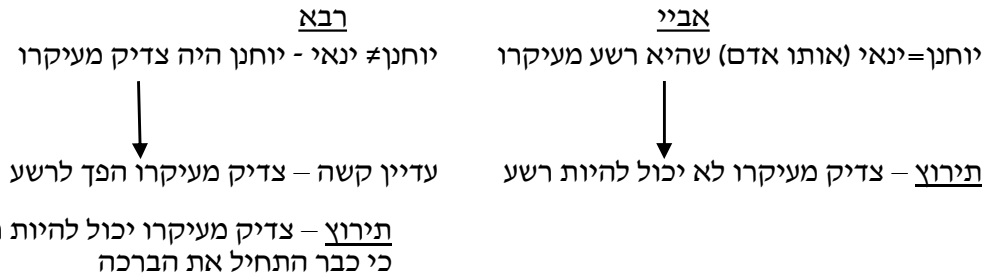
תירוצ - אביי אומר שמישהו טוב לא הופך להיות רע

קושי - כתוב בפסוק אחר **וּפְסוּכֵי מִצְרַיִם אֶתְּנָה עֹלָם**

תירוצ - זה רשע מעיקרו אבל לא צדיק מעיקרו

קושי - והא תנן: **אל תאמין בעצמך עד יום מותך, שהרי יוחנן כהן גדול שמש בכהונה גדולה**

שמנים שנה ולבסוף נעשה צדיק!

מספרי ברכות בעמידה בימים שונים

יום	כמה ברכות	אסמכתא למספר
שבת	7	7 קולות במזמור הַכֹּהֵן רַבִּי אֵלִים
ראש השנה	9	9 אזכרות בתפילת חנה (חנה הפקדה בראש השנה)
תענית	24	כ"ד רגנות שאמר שלמה כשהכניס ארון לקדשי הקדשים (שהיה אותו יום של רחמים כמו תענית)

עשרים וארבע דתעניתא -

מסכת תענית פרק ב

[ד] על הראשונה הוא אומר מי שענה את אברהם בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' **גואל ישראל** על השניה הוא אומר מי שענה את אבותינו על ים סוף הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' **זוכר הנשכחות** על השלישית הוא אומר מי שענה את יהושע בגלגל הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' **שומע תרועה** על הרביעית הוא אומר מי שענה את שמואל במצפה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' **שומע צעקה** על החמישית הוא אומר מי שענה את אליהו בהר הכרמל הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' **שומע תפלה** על הששית הוא אומר מי שענה את יונה ממעי הדגה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' העונה בעת צרה על השביעית הוא אומר מי שענה את דוד ואת שלמה בנו בירושלם הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' **המרחם על הארץ** :

ר' יהושע אומר: מעין שמונה עשרה

רב	שמואל
מעין כל ברכה וברכה	ברכה אחת עם אזכור של כל ברכה וברכה

תגובות לדעת ר' יהושע

1. אביי קילל מי שאומר הביננו
2. רב נחמן בשם שמואל - אפשר אבל לא במוצ"ש ויו"ט בגלל אתה חוננתנו
קושי ראשון - הרי אפשר להגיד כברכה רביעית בפני עצמה כמו שכתוב בברייתא **רבי עקיבא אומר: אומרה ברכה רביעית בפני עצמה; רבי אליעזר אומר: בהודאה!**
תירוצ - לא פוסקים כמותו כל השנה ועכשיו כן!
קושי שני - אפשר להוסיף המלים "המבדיל בין קודש לחול" לברכה האמצעית הקושי נשאר במקומו
3. רב ביבי בר אביי - אפשר אבל לא בימות הגשמים
קושי - אפשר להוסיף המלים "ותן טל ומטר"
תירוצ - שמא יתבלבל

קושי – למה לא אמרו כך בהבדלה בחונן הדעת?
תירוץ: בברכה ראשונה אין חשש שיתבלבלו – באמצע יש חשש
עוד קושי: אפשר להוסיף בשומע תפילה – שזה בסוף ואין חוששים שישכח – כמו שאמר רבי תנחום
 אם טעה אפשר להוסיף בשומע תפילה
תירוץ: טעה – אפשר בשומע תפילה לא טעה – א"א בשומע תפילה

מקורות סותרים	ר' תנחום שאלה בברכת השנים - אין מחזירין אותו, מפני שיכול לאומרה בשומע תפילה,	ברייתא שאלה בברכת השנים - מחזירין אותו
תירוץ ראשון	ציבור – כי שומע משליח צבור	יחיד – כי לא ישמע משליח צבור
קושי	אם כן, היה צריך לכתוב "מפני שיכול לשומעה משליח צבור"	
תירוץ שני	זכר לפני שהגיע לשומע תפילה	זכר לאחר שהגיע לשומע תפילה

טעה ולא הזכיר של ראש חדש

נזכר בברכה:	חוזר לאן?
עבודה (רצה)	לתחילת הברכה (של רצה)
הודאה (מודים)	עבודה (רצה)
שים שלום	עבודה
סיים	תחילת העמידה
רב פפא - סיים ולא עקר רגליו	עבודה
רב נחמן (קריאה 1) – הרגיל לומר תחנונים לאחר שעקר רגליו ועוד לא סיים	עבודה
רב נחמן (קריאה שנייה) – סיים ולא עקר רגליו אם לא רגיל לומר תחנונים	תחילת העמידה

רבי אליעזר אומר: העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים

דומה עליו כמשוי	אינו אומרה בלשון תחנונים	שאינו יכול לחדש בה דבר	אינו מתפלל עם דמדומי חמה
		רבי זירא: אנא יכילנא לחדושי בה מילתא, ומסתפינא דלמא מטרידנא (שמא אתבלבל)	(דעה מנוגדת) לייטי עלה במערבא אמאן דמצלי עם דמדומי חמה, מאי טעמא? דלמא מיטרפא ליה שעתא

בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך

אפילו בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עוברה אפילו בשעה שהם עוברים על דברי תורה

נוסחאות שונות של תפלה קצרה

משנה – ר' יהושע	הושע ה' את עמך את שארית ישראל, בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך ברוך אתה ה' שומע תפלה
ר' אליעזר	עשה רצונך בשמים ממעל, ותן נחת רוח ליראיך מתחת, והטוב בעיניך עשה, ברוך אתה ה' שומע תפלה
ברייתא – ר' יהושע	שמע שועת עמך ישראל ועשה מהרה בקשתם, ברוך אתה ה' שומע תפלה
רבי אלעזר בר' צדוק	שמע צעקת עמך ישראל ועשה מהרה בקשתם, ברוך אתה ה' שומע תפלה
אחרים	צרכי עמך ישראל מרובין ודעתם קצרה, יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתתן לכל אחד ואחד כדי פרנסתו ולכל גויה וגויה די מחסורה, ברוך אתה ה' שומע תפלה